

Årsrapport 2022

Valnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2023/18

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som revisionsrapporter.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Rapporterna kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till

Valnämnden

Årsrapport 2022

Revisorerna i revisorsgrupp 1 har avslutat revisionen för valnämndens verksamhet under 2022.

Revisorerna har den 30 mars 2023 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till valnämnden för yttrande senast den 30 juni 2023.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 1.

Lars Riddervik
Ordförande

Therese Kandeman
Sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Valnämnden bedöms i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedöms nämnden från ekonomisk synpunkt delvis ha bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämndens utfall avviker med -2,2 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet inte har uppnåtts.

Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat attesthantering, inköp av transporttjänster, arvoden till valarbetare samt förtroendekänsliga poster. I huvudsak har den interna kontrollen i granskade processer varit tillräcklig.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har inte vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. Uppföljning visar att tidigare rekommendation avseende förtroendekänsliga poster kvarstår.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	3
2.2.1 <i>Driftverksamhet</i>	3
3. Intern kontroll	5
4. Räkenskaper	7
5. Uppföljning av tidigare års granskning	8
Bilaga 1 – Årets granskning.....	9
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	11
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	12

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar samt om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

Revisorerna träffade våren 2022 representanter för nämnden i samband med genomgång av 2021 års granskning och avstämning inför 2022.

Granskningsledare har varit Åsa Hjortsberg Sandgren vid revisionskontoret och Sofia Nylund vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på granskning av nämndens redovisning och på de granskningar som genomförts under året. Under 2022 har val till riksdag, region- och kommunfullmäktige genomförts, vilket innebär en väsentligt större verksamhet under året.

I stadens budget för 2022 anges att utgångspunkten för valnämndens arbete ska vara att alla röstberättigade ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta. Därtill särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler.

Inför och under valet anges att valkansliet har samarbetat nära med säkerhets- och kommunikationsenheterna på stadsledningskontoret.

Generösa öppettider till förtidsröstningslokaler är ett sätt att göra det enklare att rösta. I de flesta stadsdelar med tidigare lågt valdeltagande erbjöds förtidsröstning på medborgarkontor och bibliotek. I valet röstade 52 procent genom förtidsröstning, samma andel som vid valet 2018. Vid valet 2022 minskade valdeltagandet. En minskning på mellan 3-4 procentenheter beroende på val. Valdeltagandet för riksdagsvalet minskade mer i staden än i landet som helhet.

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse. Nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2022 är i huvudsak förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Valnämnden följer upp två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål i verksamhetsplanen, ”En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla” och ”En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden” samt tre verksamhetsmål. Övriga mål bedöms inte vara anpassade till nämndens verksamhet. Nämnden redovisar att den uppfyller inriktningsmålen samt två av fullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Verksamhetsmål ”Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser” redovisas som delvis uppfyllt. Nämnden redovisar att underliggande indikatorer för budgetföljsamhet och prognossäkerhet inte uppnås. Prognosen för höstens kostnader har varit för låg. Det gäller främst kostnader i samband med valet för personal, säkerhet och tillgänglighet. Kansliet anger att dessa kostnader är beräknade utifrån tidigare erfarenhet men att de förändringar som skett, kring bland annat valhemlighet, har varit svåra att beräkna kostnaden för. Jämfört med föregående år har utfallen för årsmålen avseende verksamhetsmålet försämrats.

Revisionskontorets granskning visar att det i huvudsak finns grund för nämndens målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt delvis tillfredsställande sätt.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2022	Justerad budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Avvikelse 2022, %
Kostnader	65,4	65,4	67,6	-2,2	-3,4 %
Intäkter	0,0	26,9	27,0	0,1	0,0 %
Verksamhetens nettokostnader	65,4	38,5	40,7	-2,2	5,7 %

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med -2,2 mnkr i förhållande till budgeten. Underskottet anges bero på högre kostnader för personal, säkerhet samt tillgänglighet under valet än prognostiserat. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet inte har uppnåtts.

Under ett valår får nämnden tackning för beräknade kostnader, inklusive förtidsröstning, i stadens budget. Under våren fick valnämnden information om hur stort statsbidraget för anordnande av förtidsröstningen blev, 26,9 mnkr. Eftersom nämnden i sin ursprungliga budget får tackning för förtidsröstningen sker en budgetjustering i samband med prognosen i tertialrapportering 1 i maj. Nämnden anhöll då om att få återlämna 20,9 mnkr eftersom nämnden prognostiserade att kostnaderna för valet skulle bli högre än budgeterat.

Nämnden har delvis förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt. För att förstå redovisningen krävs en muntlig förklaring.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas granskningen av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. I uppföljning med valnämndens kansli har dock framkommit att utbetalning av arvoden och ersättningar i samband med 2022 års val kantats av ovanligt många problem. Både sådana som för kansliet varit påverkbara men även sådant som ligger utanför deras ansvar. Problemen har gått att lösa men har lett till vissa försenade utbetalningar samt höga merkostnader för nämnden för den administration som krävts.

Det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Nämnden bör dock säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Nämnden har en separat riskanalys gällande frågor avseende valet. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärdats.

Nämnden har i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. I årets verksamhetsberättelse kan de ekonomiska analyserna med fördel utvecklas.

Nämndens prognossäkerhet i årets tertialrapporter har varit bristfällig. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslutet blev sex procent. Prognosavvikelsen förklaras av högre kostnader för personal, säkerhet samt tillgänglighet under valet än beräknat.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat attesthantering, inköp av transporttjänster, arvoden till

valarbetare samt förtroendekänsliga poster. I huvudsak har den interna kontrollen i granskade processer varit tillräcklig.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, följer god redovisningssed samt stadens anvisningar. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2022 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att tidigare rekommendationen avseende förtroendekänsliga poster kvarstår.

Bilaga 1 – Årets granskning

Granskningar under perioden april 2022 - mars 2023

Attesthantering i ekonomisystemet Agresso

Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning och att den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Det finns även, i enlighet med stadens rutiner, ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för attestant i genomfört stickprov. Nämnden har ett begränsat antal behörigheter i Agresso.

Granskning av inköpsprocessen

En granskning har genomförts av inköp av transporttjänster.

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna är korrekt hanterade avseende prestation, betalningsvillkor och attest. En faktura bedömdes tveksamt hanterad avseende kontering och rättning gjordes i samband med granskningen.

Granskning av arvoden till valarbetare

En granskning har genomförts av utbetalning av arvoden till röstmottagare.

Granskningen har omfattat en översiktlig genomgång av hanteringen av alla ersättningar som valnämnden betalat ut i samband med valet 2022. Stickproven har omfattat utbetalningar till personal i valdistrikten, dvs. röstmottagare på valdagen.

I uppföljning med valnämndens kansli framkommer att utbetalningsprocessen i samband med 2022 års val kantats av ovanligt många problem, både sådana som för kansliet varit påverkbara men även sådant som ligger utanför deras ansvar. Problemen har gått att lösa men har lett till vissa försenade utbetalningar samt höga merkostnader för nämnden för den administration som krävts.

Genomförda stickprov visar att utbetalningar skett enligt fastställda arvodesnivåer på de uppdrag och den funktion som finns registrerat på personen i verksamhetssystemet Kaskelot. Vidare har även stämts av att personerna finns med på personallistan från respektive uppdrag.

Granskning av redovisning av förtroendekänsliga poster

En granskning har genomförts av redovisning av förtroendekänsliga poster, avseende representation. Granskningen har gjorts med avseende på kontering, deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants behörighet och oberoende, dvs. att attestanten själv inte deltagit. Totalt har en (1) transaktion granskats då fler ej fanns. Granskningen visar att transaktionen är korrekt hanterad avseende kontering, deltagare, syfte samt attestants behörighet. Däremot hade momsens korrigerats på fel sätt.

För de transaktioner som granskats bedöms inriktning och omfattning som rimlig. Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Grundläggande och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
ÅR 2021/ ÅR 2022	Redovisning av förtroendekänsliga poster Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.	Nej	Årets uppföljande granskning visar att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder.

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan

1. tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas,
2. rikta anmärkning,
3. avstyrka att ansvarsfrihet beviljas.

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Bedömning görs av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, följer god redovisningssed samt stadens anvisningar. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Bedömningskriterier

Nämndens räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar.

Bedömning

Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar.

Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.

Räkenskaper är inte upprättade enligt lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar

Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.